

VMZP projekts Nr.2

“Perspektīvie neorganiskie materiāli optoelektronikai un mikro-elektronikai un modernās metodes struktūras pētījumos”

ATSKAITE

par 2008. gada rezultātiem

•Projekta vadītājs :

Dr. hab. fiz., vad. pētn. **M. Sprinģis**

Galvenie izpildītāji :

Dr. hab. fiz., vad. pētn. U. Rogulis

Dr. hab. fiz., vad. pētn. J. Kotomins

Dr. fiz., vad. pētn. Ē. Klotiņš

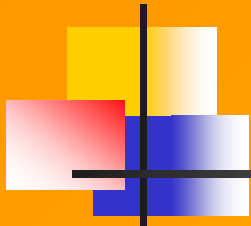
Dr. fiz., vad. pētn. I. Manika

Dr. fiz., vad. pētn. A. Lūsis

Dr. fiz., vad. pētn. V. Zauls

Dr. fiz., vad. pētn. A. Kuzmins

Dr. fiz., vad. pētn. D. Erts

Teorētiskie pētījumi

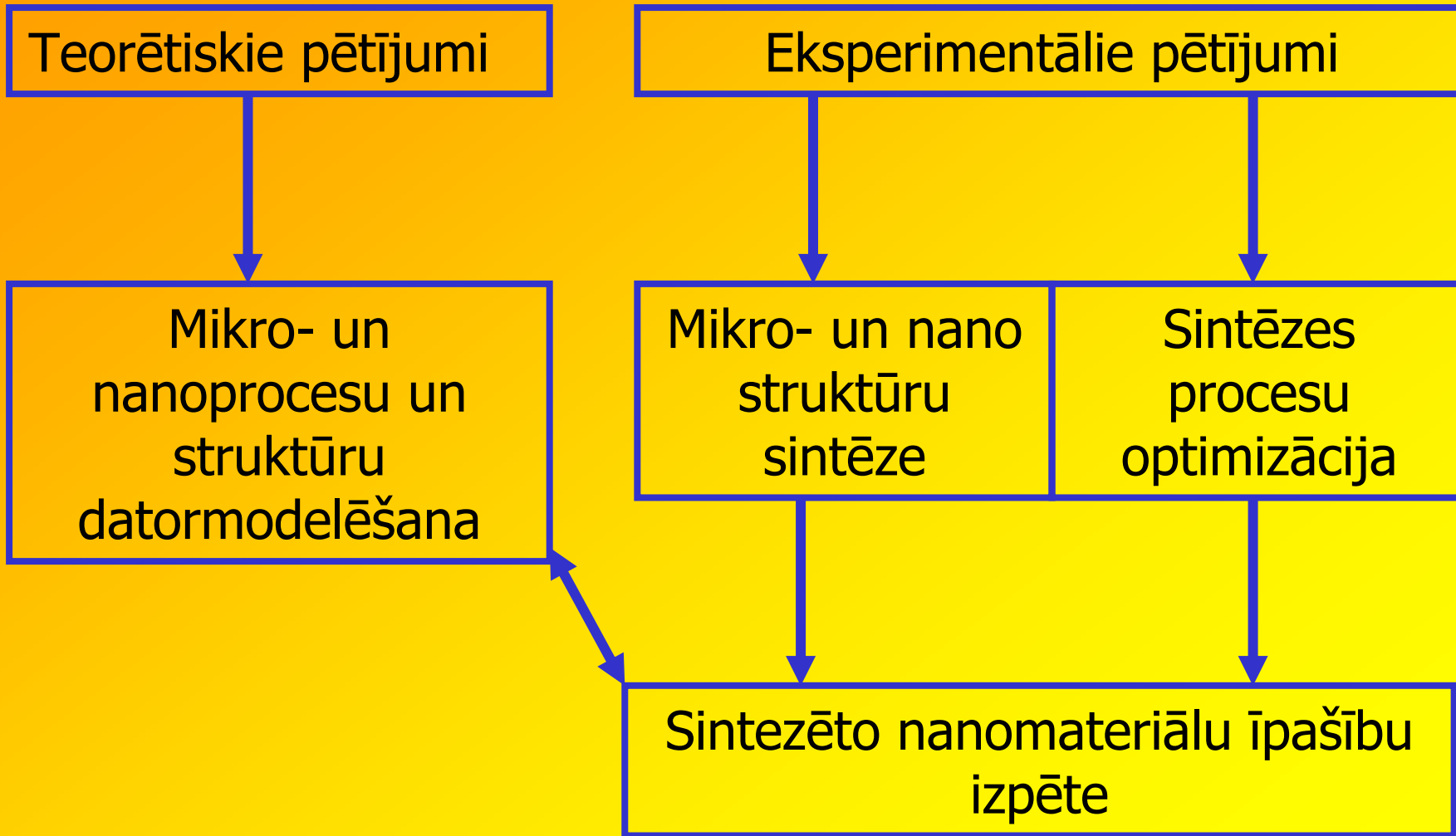
Eksperimentālie pētījumi

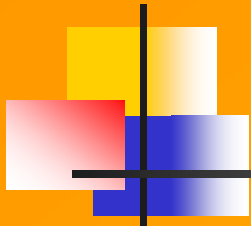
Mikro- un
nanoprocesu un
struktūru
datormodelēšana

Mikro- un nano
struktūru
sintēze

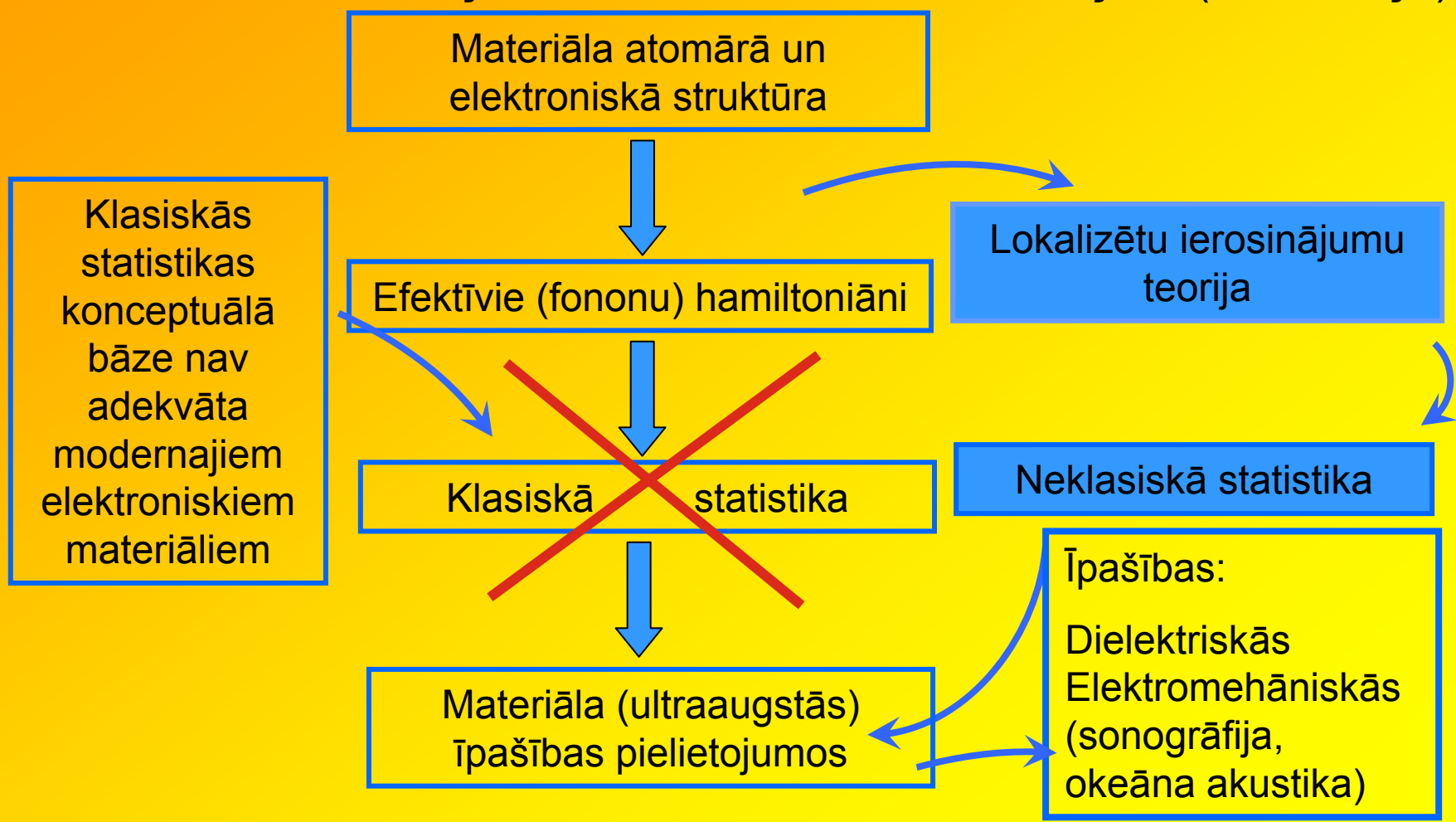
Sintēzes
procesu
optimizācija

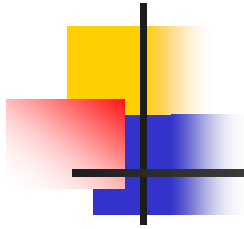
Sintezēto nanomateriālu īpašību
izpēte

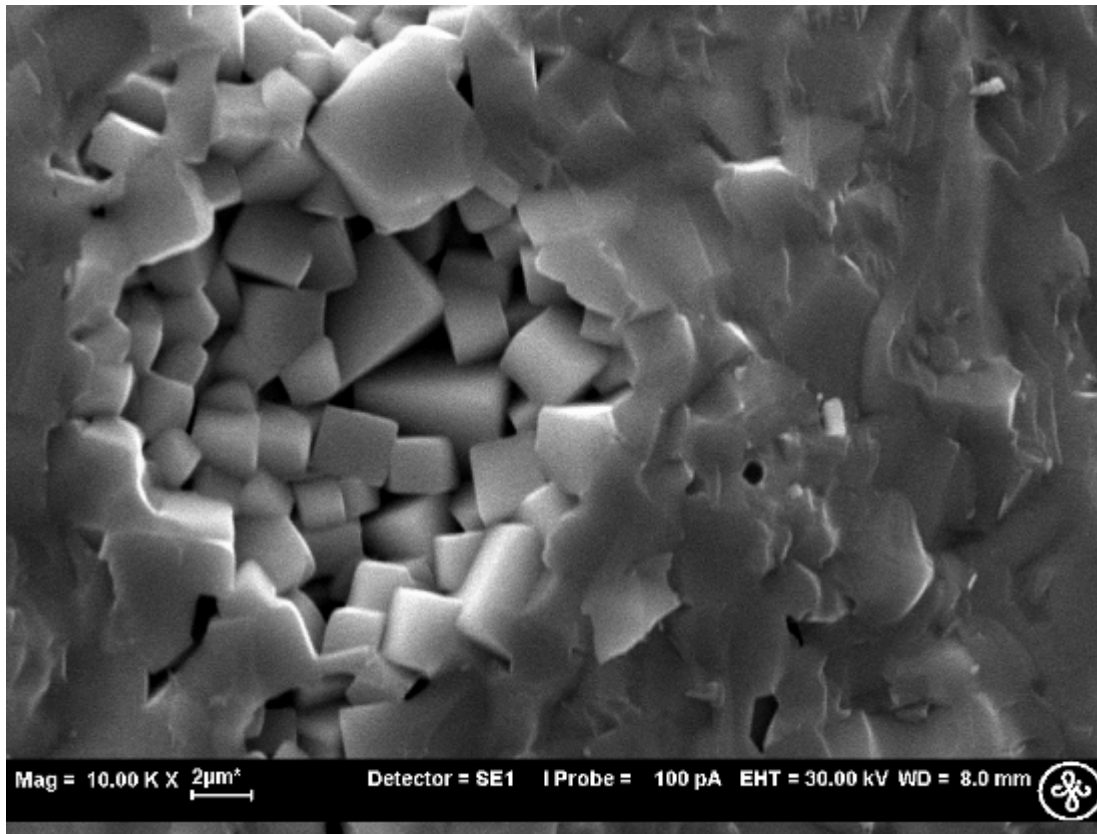

ELEKTRISKĀS POLARIZĀCIJAS PROCESI SEGNETOELEKTRIĶOS UN TO PLĀNĀS KĀRTIŅĀS (Dr. Klotiņš)

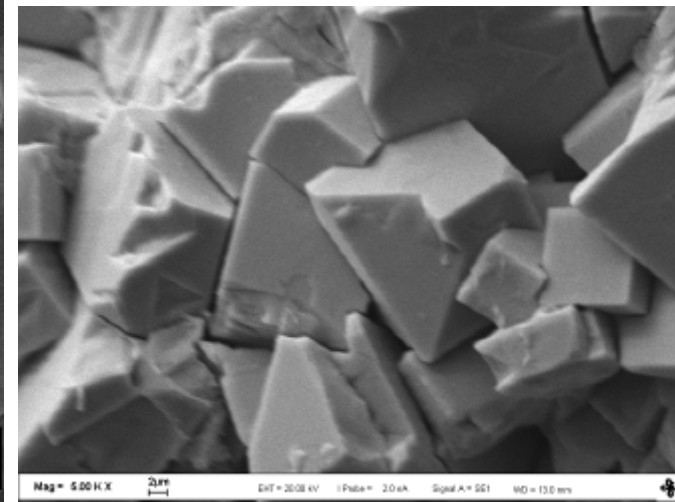

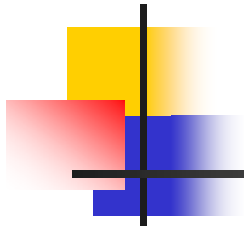
Oksīdu keramikas virsmu morfoloģijas pētījumi ar SEM (Dr. Zauls)

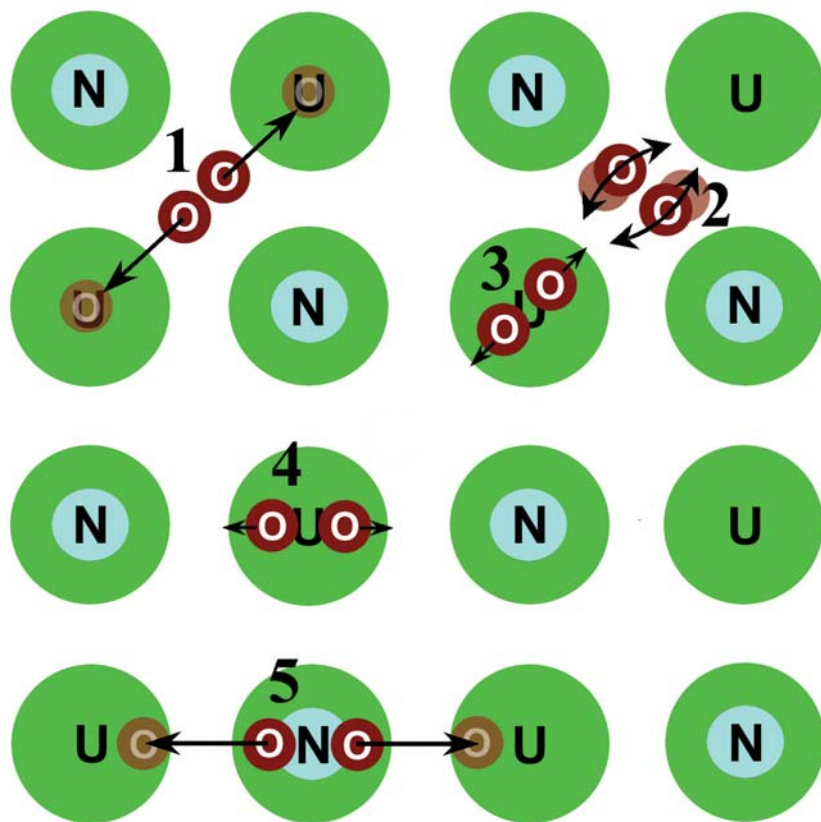
Mērķis: daudzfunkcionālu (ultraskaņas un deformācijas sensori, utt.), lētu segnetomateriālu iegūšana ar bezsvina tehnoloģiju.

Elektronu mikroskopa (SEM) attēlā LiNbO_3 0.9 - NaNbO_3 0.1 keramika

Kvantu ķīmiskās metodes un kinētiskie pētījumi (Dr. Kotomins)

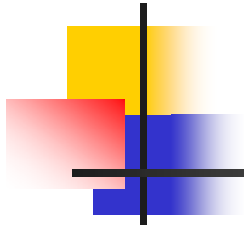

Modelētas adsorbāta struktūru nelīdzsvara fāžu pārejas uz metālisko katalizatoru virsmām.

Izveidotās modeļu sistēmas ir svarīgas starpvirsmu īpašību un reakciju spēju izpratnei

Li baterijās, keramiskās membrānās, degvielu šūnās.

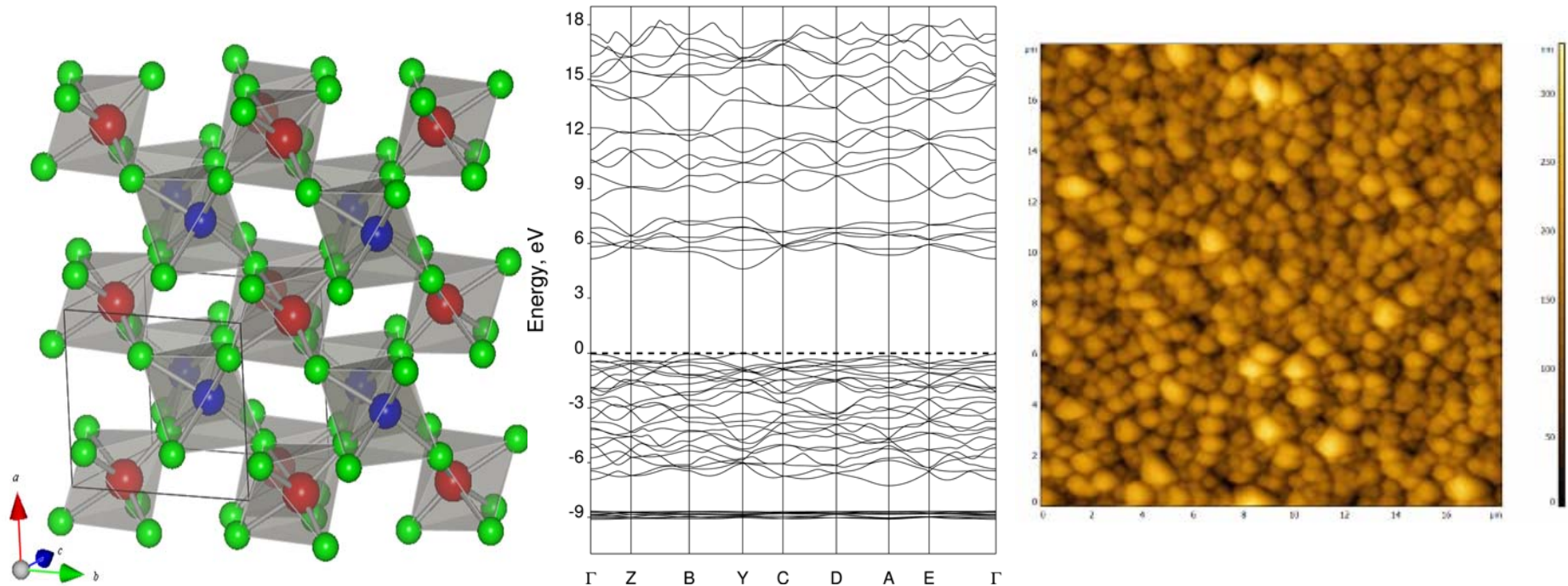
Kodoldegviela: izskaidrota ātrā urāna mononitrīda oksidācija atmosfērā, parādot skābekļa molekulas divējādo disociāciju uz urāna mononitrīda virsmas.

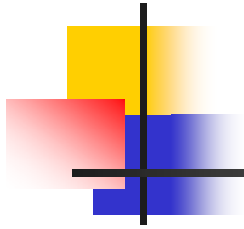
Volframātu nanokristālu izgatavošana ar ķīmiskām metodēm un to luminiscences, SEM un Ramana spektroskopijas pētījumi, (Dr. Kuzmins)

Sintezēti ZnWO_4 nanokristāli ar ķīmiskām metodēm. Ar *ab initio* metodēm tika modelēta tā elektroniskā struktūra un tās relaksācija.

Pielietojums: scintilējošie ekrāni, elektrochromās ierīces

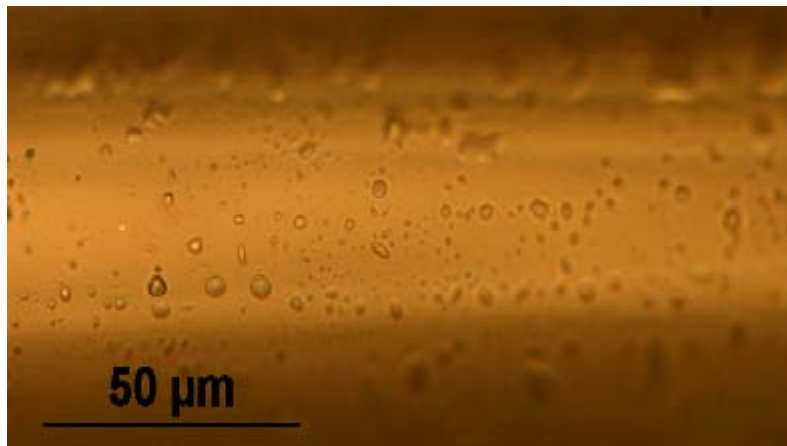

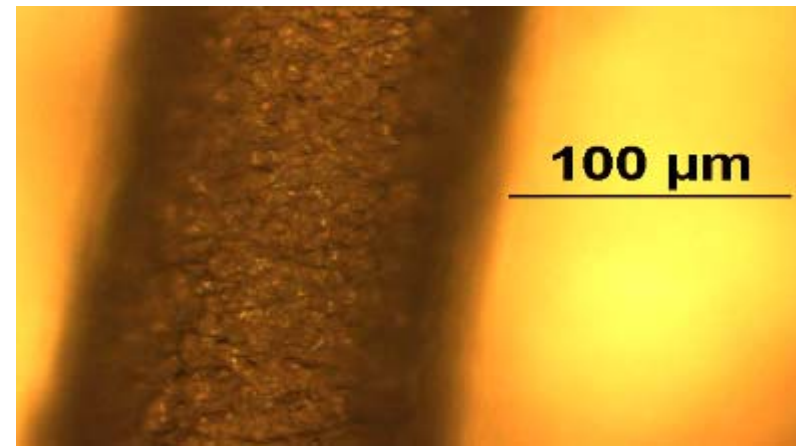
Ultraskaņas ietekme uz atsārmotas stikla šķiedras poru struktūru un aktīvās vielas nanodaļiņu infūziju porās (Dr. Lūsis)

Ultraskaņas ietekme: mainās radušos poru struktūra, palielinās svāra zudumi. Uz poru virsmām veidojas silanola grupas, kas imobilizē skābes katalizatorus.

Pielietojums: pētījumi ļauj prognozēt porainu stiklu izmantošanu membrānās un katalizatoros.

Neizsārmota stikla šķiedras virsma optiskajā mikroskopā

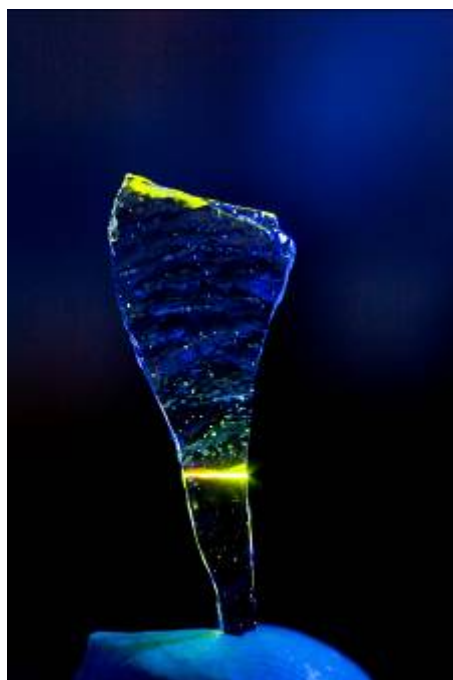

Izsārmota stikla šķiedras virsma optiskajā mikroskopā

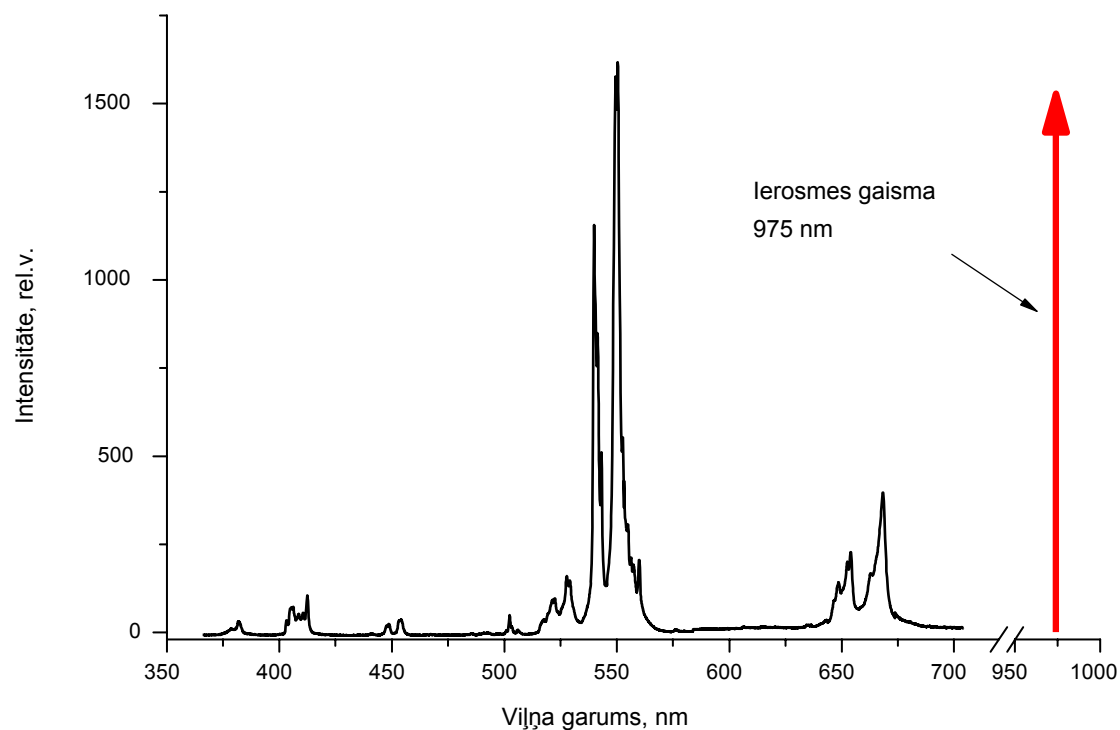

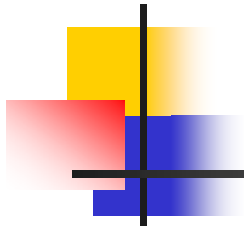
Oksifluorīdu struktūras defektu pētījumi ar magnētisko rezonanšu metodēm (Dr. Rogulis)

Ar Er aktivēto oksifluorīda stikla parauga “up-conversion” luminiscence, ierosināta ar 975 nm lāzera gaismu.

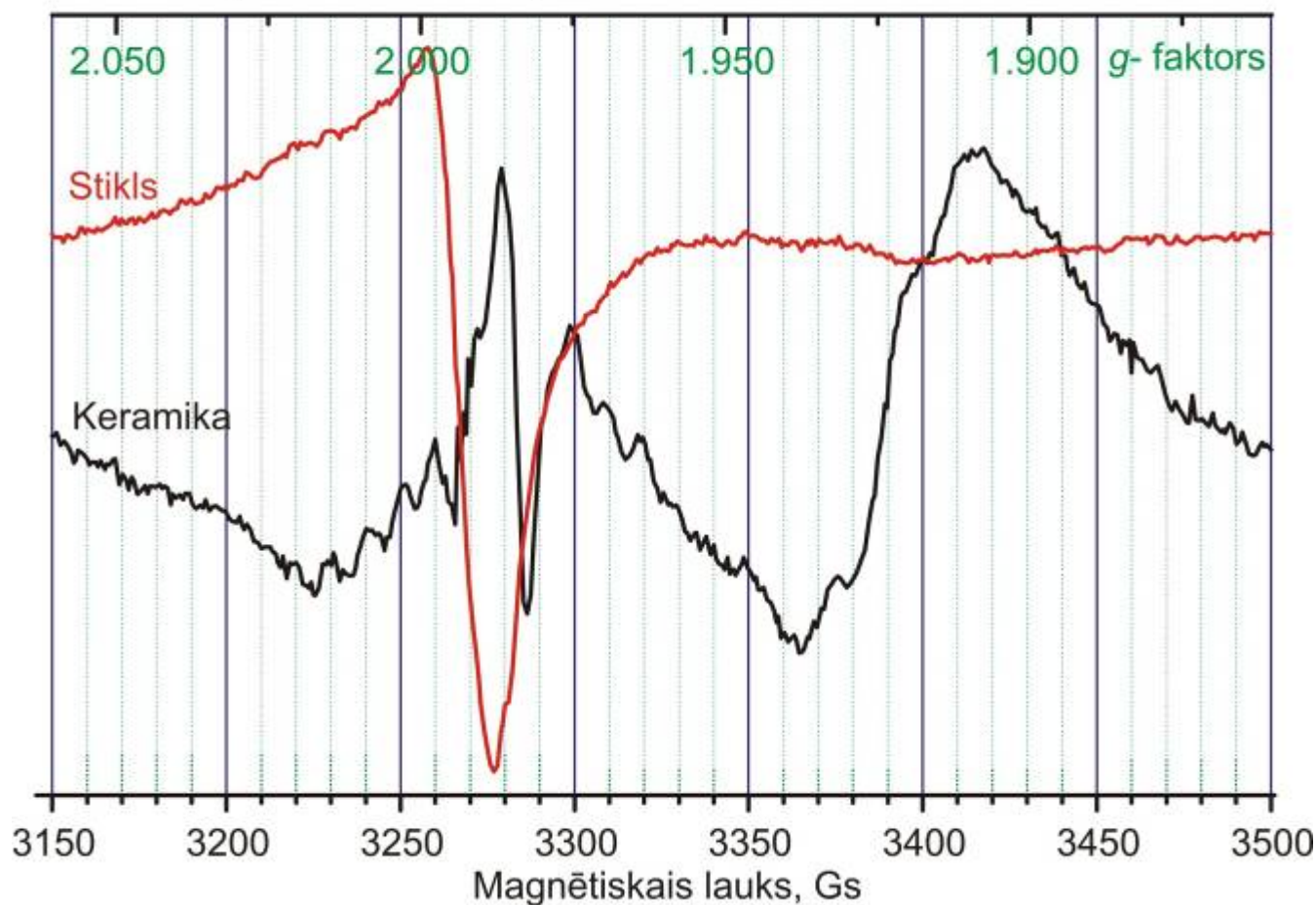

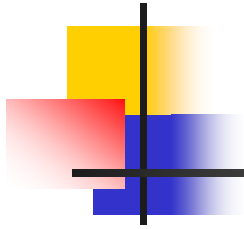
Ar infrasarkano starojumu ierosinātā luminiscence ar Er aktivētā oksifluorīdu stikla keramikā

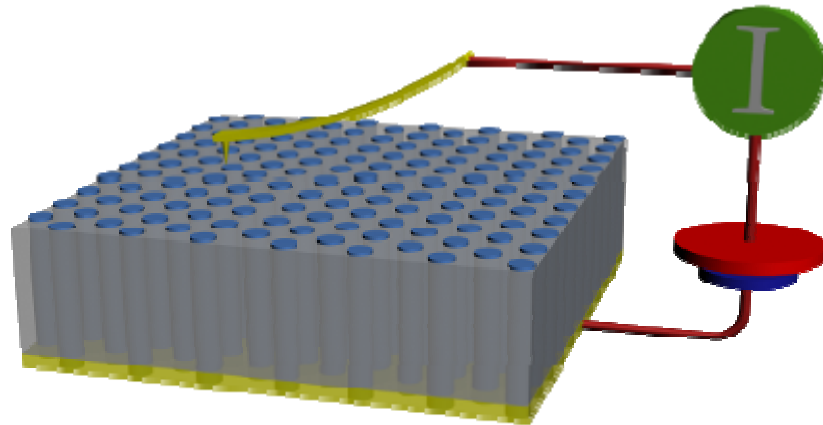
Oksifluorīdu struktūras defektu pētījumi ar magnētisko rezonānšu metodēm (Dr. Rogulis)

Radiācijas defekta EPR spektri oksifluorīdu stiklā un stikla-keramikā

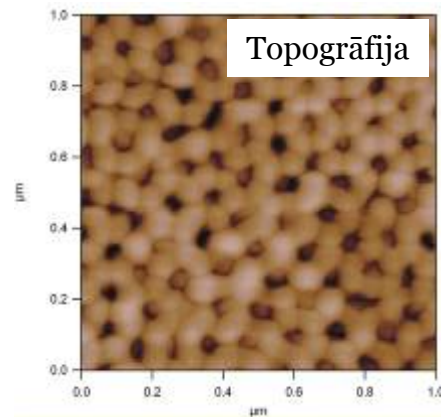
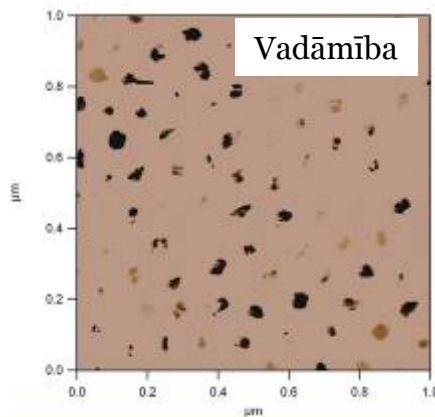

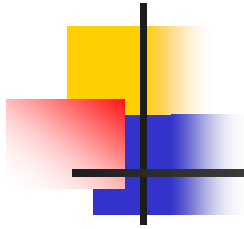
Nanovadu arhitektūru struktūras un vadāmības pētījumi nanoelektronikas un fotonikas pielietojumiem (Dr. Erts)

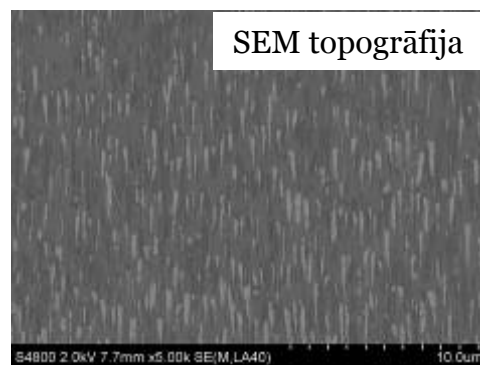
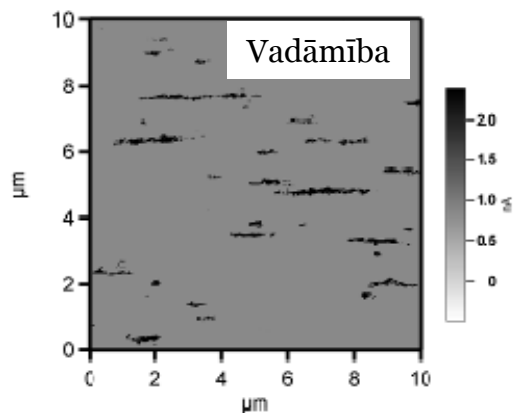
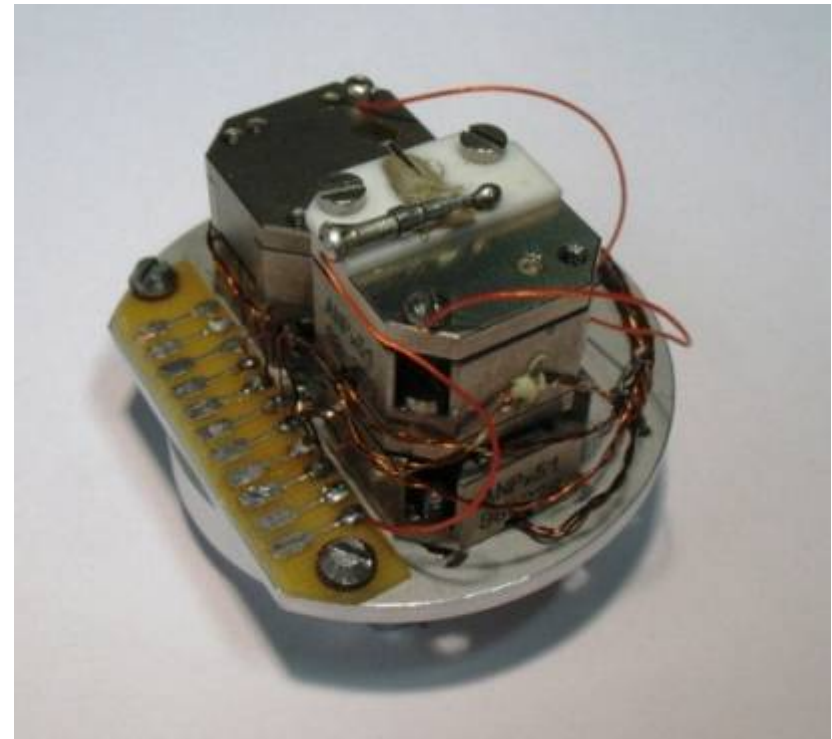
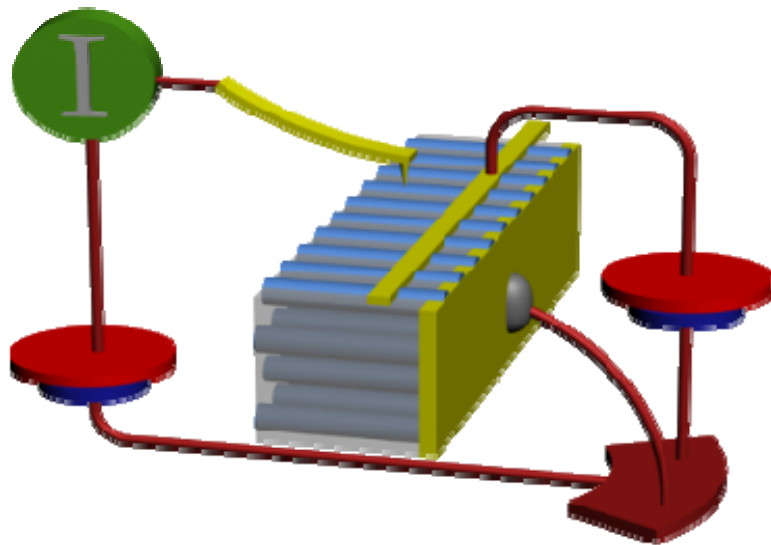
Apkopoti rezultāti par tehnoloģijās izmantojamu Ge nanovadu audzēšanu anodizēta alumīnija oksīda (AAO) matricās. Individuālu nanovadu vadāmība un matricas pildījuma kvalitāte raksturota ar atomspēka mikroskopu.

	<i>Iepriekšējie rezultāti</i>	<i>Au nanodaļiņas, polikrist</i>
<i>Īp. pretest., $\Omega \cdot m$</i>	<i>100-3000</i>	<i>0.3 ± 0.2</i>

Nanovadu arhitektūru struktūras un vadāmības pētījumi nanoelektronikas un fotonikas pielietojumiem (Dr. Erts)

Izveidota iekārta nanoierīču darbības pārbaudei *in situ* skenējošā elektronu mikroskopā.

2008. gada laikā projekta ietvaros iegūtie **rezultāti**
apkopoti

9 publikācijās zinātniskos žurnālos,
29 referātos, kas aprobēti 14 konferencēs, tai skaitā
13 starptautiskās konferencēs,
6 raksti pieņemti publicēšanai,
aizstāvēts **1 bakalaura darbs**,
1 disertācija fizikas doktora grāda iegūšanai.

Projekta izpildē kopumā piedalījās **37 darbinieki**,
to skaitā

26 zinātņu doktori,
2 doktoranti,
5 studenti.